

Könyvtári HÍRADÓ

A FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR DOLGOZÓINAK TÁJÉKOZTATÓJA

XLIV. évfolyam 9. szám 2000. szeptember Ára: 10,- Ft.

A bemutatkozás folytatódik...

A Könyvtári Híradó augusztusi számában elindítottuk tájékoztató jellegű beszámolóinkat a most már hamarosan megnyíló – régi-új – Központi Könyvtár régi-új szolgáltatásairól. Szerkesztőségünk nem is gondolta, hogy milyen nehéz feladatra vállalkozik: a munka dandárjában szóra bírni kollégákat! A Híradó azonban tántoríthatatlan, ha alapvető célkitűzésének próbál meg érvényt szerezni – tájékoztatni kell! Emőd Teréz színes gyermekkönyvtári előzetese után most a kiépülő tájékoztatás egy-egy szegmensét vázolja föl a következő két hír-értékű írás: az internetes tájékoztatását, valamint az irodalmi olvasóteremben tervezett szolgáltatásokét.

Irodalmi olvasóterem a Központi Könyvtárban

A „rég”i Központi Könyvtár egyik meghatározó jellegzetességei az olvasóteremek voltak. Szépségükkel, hangulatukkal sajátos atmoszférával fogadták a látogatókat. Az ún. nagyolvasón kívül volt külön történelmi, folyóirat és olvasó, természetesen a különgyűjtemények terein kívül.

Most, hogy az olvasói terek szinte egészében átköltöztek az új épületrészbe, bővült az olvasóteremek száma.

A most megnyíló könyvtár 4. szintjén várja a látogatókat az irodalmi olvasóterem. Sokak szerint – főigazgatónk is így nyilatkozott a vándorgyűlésen tartott előadásában – a legszebb terem a megújult könyvtárban.

S hogy mit tud?

A körülbelül 60 férőhellyel rendelkező olvasói tér a témához tartozó legfontosabb szakkönyvekkel, illetve szépirodalommal várja az olvasókat.

Nevezetesen: irodalomtörténeti, irodalomtudományi, szépirodalmi, nyelvészeti könyvek sorakoznak a polcokon. A nyelv-könyvek és szótárak közül egy alapválaszték található meg, a többit a Böngészőben leli fel az olvasó. Természetesen a legfontosabb irodalmi folyóiratok is az irodalombarátok rendelkezésére állnak, melyek a folyóiratteremben is megtalálhatók, sőt visszamenőleg csak ott.

No de itt még nincs vége a szolgáltatásoknak, hiszen manapság egyetlen olvasóterem sem lehet meg a számítástechnika áldásai nélkül. Adatbázisok, CD-ROM-ok segítik az olvasót a tájékozódásban s a könyvtárost a tájékoztatásban. Az egyik legfontosabb irodalmi segédeszköz természetesen az irodalmi analitikus katalógus, mely CD-ROM-os és cédula formátumban egyaránt rendelkezésre áll. A legjelentősebb irodalmi folyóiratok számítógépes fellapozására is lehetőség van, illetve az ismert Verstár CD-ROM is ebben a részlegben használható,

nem beszélve a szépirodalmi adatbázisokról. S ha ez még mind nem elég, ott van az Internet is, mely szintén hasznos információkkal egészítheti ki az irodalmi olvasóterem anyagát.

S mint a központi Könyvtár egyik reprezentatív része, várhatóan rendezvényeknek is otthont ad a terem. Az itt megtalálható vitrinben kisebb könyvkiállításokat is megtekinthetnek az érdeklődők.

Internetes tájékoztatás a Központi Könyvtárban **Info@fszek.hu**

A megújuló Központi Könyvtár a XXI. század könyvtáreszményének kíván megfelelni. Sok egyéb mellett a fejlett technika megjelenését jelenti ez az intézményben. Az eddigi számítógépes ellátottság nagyságrendekkel nagyobb lesz, remélhetőleg a pontosabb és gyorsabb információáramlás fogja jellemezni az új könyvtárat. A szolgáltatások minőségében, milyenségében is látszódnia kell ennek a tendenciának.

Ezért a könyvtár vezetése új szolgáltatást gondolt ki ezen eszmék jegyében. A nagyobb hazai könyvtárak – nem is beszélve a külföldiekről... – már évek óta megjelennek az Interneten is. Nem kizárólag egy honlap erejéig, hanem szolgáltatnak, informálnak, válaszolnak, kérdeznek a világháló segítségével. Ha már a megújuló könyvtárra hivatkoztunk, most is meg kell említeni: arccal a XXI. század felé egy modern könyvtárnak meg kell jelennie az Interneten. Lassan az effajta kapcsolattartás hasonlóan nagy jelentőségű lesz, mint a személyes kontaktus. Természetesen nincs vége a Gutenberg-galaxisnak, s az Internet megjelenése a könyvtárban egyelőre csak kiegészítője az alapfunkciónak.

Akkor bizonyosodtunk meg e szolgáltatás létjogosultságáról, amikor a teljesen más funkcióval létrejött könyvtárközis e-mail címre klasszikus referenz kérdések érkeztek. Még nem hirdettük meg ekkor új szolgáltatásunkat, de az olvasók (mert az Internetes használók is azok) kérdeztek, kértek, igényüket fejezték ki. A jó kezdés sok mindent eldönt, s mikor megláttuk, hogy első kérdésünk Californiából érkezett, jó kedvünk határtalan volt. Megválaszolása után Internetes olvasónk megköszönte a segítségünket. E frappáns indulásunk azért nem adhat okot az elbizakodottságra, hiszen nehéz lesz „bedolgozni” magunkat az Internetes és könyvtáros közvélemény tudatába. Hosszas „kampányolás” után érhetjük el, hogy természetesen vegyék létezésünket és bátran, magától értetődően kérdezzenek, írjanak. Igyekszünk felvenni a

kapcsolatot a nagyobb hazai könyvtárakkal, kulturális intézményekkel.

A szolgáltatás célja az, hogy használjuk ki a Központi Könyvtár állományában rejlő lehetőségeket. Hisszük, hogy sok olyan kérdés érkezik az Interneten keresztül bárhonnan, melyre végigcikázva a könyvtáron s felkutatva a megfelelő dokumentumokat, rövid időn belül válaszolni tudunk. Ha hasonlíthatóak valamihez a várt kérdések, talán leginkább olyan jellegűekre számítottunk, amelyeket a Központi Könyvtár tájékoztatói fogadnak telefonon. Ezen belül leglényegesebbre a különgyűjteményeinkre vonatkozók lehetnek, hiszen azok speciális anyagokat foglalnak magukba, s ki más válaszolhatna az ezekre vonatkozó kérdésekre, mint a Központi Könyvtár. S ha kell, az Interneten.

Valószínűleg nemcsak tipikus „tájékoztató” kérdések érkeznek majd, nyilván ide fogjuk kapni az észrevételeket, a szolgáltatásokra vonatkozó kérdéseket, esetleges panaszokat. Ezek megválaszolása már nemcsak az e szolgáltatást végzők feladata, továbbítjuk majd az illetékeseknek.

Az imént nagyjából már sikerült behatárolni, milyen e-mailekre számítottunk: állományunkra vonatkozó („meg van-e Önök-nél...?”) és szolgáltatásainkkal kapcsolatos kérdésekre, a hálózat iránt érdeklődőkre, referenz kérdésekre, Internetes webhelyekre kérdezőkre, véleményekre a könyvtárról, panaszokra, tanácsokra rendezvények iránt érdeklődőkre. Célszerű tehát széleskörűvé tenni az Internetes tájékoztatást. A beérkező kérdéseket, észrevételeket rögzítjük és meghatározott időszakonként statisztikát készítünk.

Ismeretes, hogy már létezik az Országos Széchényi Könyvtár keretén belül a Magyar Elektronikus Könyvtárnak egy országos szintű Internetes tájékoztatása, a MIT-HOL?. Természetesen nem célunk velük versengve működtetni ezt a szolgáltatást, elsősorban a saját állományunkra vonatkozó igényekre

számítunk, illetve általános kérdésekre. Terveink között szerepel ugyanakkor, hogy a mi Internetes tájékoztatásunk is részt vegyen a MIT-HOL? szolgáltatásban, hiszen ilyen módon is ki kell használni intézményünk sajátosságait.

Tehát szándékaink szerint a szolgáltatás célja az volna, hogy a FSZEK a világhálón is

kapcsolatot tartson olvasóival, látogatóival. E kapcsolatnak intenzívnek, mindennaposnak és naprakésznek kell lennie. Állandó jelenlétet igényel az ezt a feladatot végző könyvtárosok részéről, mind az Interneten, mind a könyvtár hétköznapjaiban.

Hámory Zsófia, Payer Barbara

„A közkönyvtári rendszer korszerűsítése” A tényleges és a remélt könyvtárhasználat országos felmérése

2000. augusztus 20. és szeptember 9. között végezték könyvtárainkban azt az országos könyvtárhasználati felmérést, amelynek – nemzetközi adatokkal is összevetett – értékelése mentén kirajzolódni látszik a 21. század könyvtárhasználóinak (átalakuló igényrendszere, ha tetszik a „kívánatos könyvtárkép”. Kiss Kati szakmai koordinátor összefoglalója azt a kérdőívet mutatja be, amely alapul szolgált a vizsgálódáshoz.

Ez év elején a Magyar Könyvtárosok Egyesülete, az Informatikai és Könyvtári Szövetség, a NKÖM Könyvtári osztálya és a holland könyvtári szolgáltatásokkal foglalkozó ELISA megállapodott abban, hogy hazánkban és több volt szocialista országban egy nemzetközi könyvtárhasználati felmérést végeznek.

A felmérés célja: közművelődési könyvtári olvasók könyvtárhasználati szokásainak feltérképezése. Az eredmények felhasználásával a közkönyvtárak átalakulási folyamatát kívánják segíteni, hogy a tényleges igényeknek megfelelően változtathassunk szolgáltatásainkon; hiszen a jelenlegi „módosítgatások” – úgy tapasztaljuk – túl lassúak az elvárásokhoz viszonyítva.

A felmérést valamennyi megyei könyvtár mellett egy-egy kisebb településre is kiterjesztették:

- nehezen fejlődő, elmaradt agrár-világ (Békés megye);
- kis- és középvárosok (Bács-Kiskun megye);
- agglomerációs környezet (Pest megye);
- egészen kis falvak (Zala megye);
- városok (Hajdú-Bihar megye).

A fentiekén túl a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár 22 kerületi könyvtárával képviselte a „világvárosokat”.

A felmérés zökkenőmentes lebonyolítása érdekében Vidra Szabó Ferenc (OSZK) és a kiemelt területek egy-egy képviselője közreműködésével koordináló bizottság alakult.

Az év első negyede a kérdőív összeállításával telt el, mert a holland kollégák által megajánlott mintát csak részben találtuk alkalmasnak a használat – hazai viszonyok között történő – feltérképezésére.

Elsődleges célunk a világos, egyértelmű kérdezés, a használók véleményének kikérése valamennyi szolgáltatásunkról és a könyvtárakat meghatározó egyéb jellemzőkről. A kérdőív elején általános szokásairól faggatjuk a használót, majd rátérünk az adott könyvtárhoz kötődő szokások vizsgálatára. A magánszféra és a könyvtárak közötti átvezetést az 5. és 6. pont össze-

kapcsolásával (ld. kérdőív melléklet) oldottuk meg, ahol arra is rákérdeztünk, hogy egy vagy több könyvtárat használ-e, és mi az oka a több könyvtárba való beiratkozásnak. Fontosnak tartottuk azt is, hogy megtudjuk: milyen céllal érkeznek a könyvtárba a látogatók, és milyen fajta könyveket olvasnak általában.

Ezt a két kérdést a konkrét véleménykérés követi, ahol az olvasó osztályozza a szolgáltatások mellett a könyvtár belső környezetét, az állomány elhelyezését, a könyvtár hangulatát is. (Volt olyan kollégám, aki provokatívnak érezte a 13. kérdést, amelyben egy szóval kell az adott könyvtárat jellemezni. Szerinte már csak udvariasságból sem fogják az igazat írni. Ezt döntse el mindenki magában.)

A kérdőívet a személyes adatok kérdései zárják. Miután nem tudjuk biztosan, hogy az elkészült elemzés az egyes kiskönyvtárákig lebontva készül-e majd el, vagy csak megyei és fővárosi szinten, ezért a 7., 11. és 12. kérdések összevetésével gyors házimérleletet is készíthetünk. Elsősorban azokban a könyvtárakban érdemes ezt megtenni, ahol 1-2 éve nyitottak újra felújítás után, és eddig csak szóban kérték ki a használók véleményét.

A kitöltés technikáját illetően – sajnos – nem tudtuk saját véleményünket érvényesíteni. Ugyanis a hazánkban megszokott jelölés helyett a hollandok azt kérték, hogy az olvasók satírozzák be a kérdésekhez tartozó négyzeteket. Erre ugyan a kérdőív elején felhívjuk az olvasók figyelmét, de nem árt erre szóban is figyelmeztetni őket, a kérdőív visszavétele után ellenőrizni, esetleg utána javítani. Miért van erre szükség? A szkennelrel való feldolgozás miatt. A hollandok beszkenneleik a visszaérkező kérdőíveket, s a program csak az egyértelmű, sötét jeleket képes azonosítani. Ezért kérték tőlünk azt is, hogy minden esetben jól olvashatóan üssük a kérdőívre a pecsétet, ne gyűrjük a lapokat, ne hajtsuk össze. Reméljük a kérdőívek kibírják az oda-vissza utazásokat. Statisztikai programmal mechanikusan dolgozzák fel az adatlapokat. Az első értékelések október végére várhatóak. A teljes feldolgozás és az elemzés jövő év elejére készül el.

A felmérés idejét május utolsó, június első két hetére terveztük, de sajnos a kérdőívek több héttel később készültek el, ezért ezt módosítanunk kellett. Itt a nyár, sok könyvtár bezár. Ezért abban állapodtunk meg, hogy azok a könyvtárak, akik nyáron nem zárnak be, most végzik el a felmérést, a többség augusztus 21-e és szeptember 9-e között kéri ki a felhasználók véleményét. A kérdőívet szeptember 15-ig kell kijuttatnunk Hollandiába, így legkésőbb szeptember 13-ig minden könyvtárnak el kell küldeni a kitöltött és lepecsételt kérdőívet a FSZEK-be.

Az ELISA munkatársai a kérdőívek objektív értékeléséhez kérték valamennyi résztvevő könyvtártól az adatlap 7. kérdésének megválaszolását (bevételekről, kiadásokról, olvasóforgalomról), valamint az azonosításhoz szükséges pecsétet, illetve annak szövegét, ezzel is gyorsítva az őszi feldolgozást.

A felmérésben az ország mintegy 75 könyvtára vesz részt, összesen 15 000 kérdőív kitöltésével. A kérdőíveket a XEROX Hungaria készítette el részünkre ingyen. A megyei könyvtárak 500-500, a kisebb könyvtárak minimum 50 kérdőívet kaptak. A kapcsolatot telefonon, postán, és e-mailben tartottuk/tartjuk, ennek minden örömeivel és bosszúságával. Ma már minden könyvtárban ott a kérdőív és csak arra várnak, hogy a „nyájas” belépjen.

Az elmúlt hónapokban többször is belebújtam a szakirodalomba, de nem emlékszem hasonlóra, melyben egységes kérdőívvel, közel egyidőben ennyi könyvtár szólította volna meg a használókat.

Remélem, a felmérés eléri célját, a közös munka eredményeként megtudjuk az olvasók véleményét. Lesz, akit megerősítenek abban amit csinál, másokat arra ösztönöznek, hogy szolgáltatásaikat átgondolva a használók igényeihez jobban igazítva alakítsák át azokat.

Mindenkinek jó munkát kívánok!

Kiss Kati

A kérdőív:**1. Általában honnan jut hozzá az Ön számára szükséges információkhoz?**

(KÉRJÜK, ÖTNÉL TÖBB VÁLASZT NE ADJON!)

- a. Saját könyvekből
- b. Saját újságokból, folyóiratokból
- c. Könyvtári könyvekből, folyóiratokból
- d. Könyvtári adatbázisokból
- e. Internetből otthon, ismerősöknél
- f. Internetből könyvtárban
- g. Internetből egyéb intézményekben
- h. Televízióból, rádióból
- i. Kollégáktól, ismerősöktől, személyes kapcsolat révén
- j. Szolgáltató cégtől személyesen
- k. Hivataltól
- l. Egyéb intézményből

2. Van-e Önnek otthon?

(TÖBB VÁLASZ IS MEGJELÖLHETŐ!)

- a. Számítógépe
- b. Internet hozzáférése
- c. Fax készüléke
- d. CD-lejátszója
- e. Video-lejátszója

3. Mióta látogatja ezt a könyvtárat?

(CSAK EGY VÁLASZT JELELJÖN!)

- a. Egy évnél kevesebb ideje
- b. Egy-három éve
- c. Négy-öt éve
- d. Öt évnél régebben

4. Milyen rendszerességgel jár a könyvtárba?

(CSAK EGY VÁLASZT JELELJÖN!)

- a. Most vagyok itt először
- b. Hetente többször
- c. Hetenként egyszer
- d. Havonta
- e. Havonta kétszer
- f. Negyedévenként
- g. Félévenként
- h. Ritkábban

5. Látogat-e más könyvtárakat is?

- a. Igen
- b. Nem

6. Ha más könyvtárakat is látogat, mi indokolja ezt?

(TÖBB VÁLASZ IS MEGJELÖLHETŐ!)

- a. Máshol nagyobb a választék, szélesebb a kínálat
Speciális igényeim vannak (tanulok, kutatómunkát végzek)
- b. Máshol van az iskolám (munkahelyem), mint a lakásom
- d. Különböző könyvtárak jól kiegészítik egymást
- e. Egy könyvtárból kevés dokumentumot lehet egyszerre kölcsönözni

7. Ebben a könyvtárban milyen szolgáltatásokat szokott igénybe venni?

(MINDEN EGYES SZOLGÁLTATÁSNAÁL SZÍVESKEDJÉK JELELNI EGY NÉGYZETET!)

rendszeresen alkalmanként nem jellemző

- a. Könyvek kölcsönzése
- b. Könyvek helyben olvasása
- c. Felvilágosítás vagy segítség kérése
- d. Fénymásolás
- e. Zenehallgatás
- f. CD-ROM, multimédia helyben használata
- g. CD-ROM kölcsönzése
- h. Videokazetta kölcsönzése
- i. Hangkazetta, CD kölcsönzése
- j. Sajtótermék kölcsönzése
- k. Könyvtárközi kölcsönzés
- l. Internet használata
- m. Katalógushasználat
- n. Szövegszerkesztő használata
- o. Számítógépes adatbázisok használata
- p. Kölcsönzött dokumentumok meghosszabbítása
- q. Beszélgetés a könyvtárossal
- r. Beszélgetés ismerősökkel
- s. Részvétel rendezvényeken
- t. Előjegyzés
- u. Újság, folyóirat olvasása
- v. Információkérés telefonon
- w. Olvasóterem használata
- x. Egyéb

8. Szokott-e segítséget kérni a könyvtáros-tól?

(CSAK EGY VÁLASZT JELELJÖN!)

- a. Rendszeresen
- b. Alkalmanként
- c. Soha

9. Milyen fajta könyveket olvas legtöbbször?

(KÉRJÜK, ÖTNÉL TÖBB VÁLASZT NE ADJON!)

- a. Klasszikus és modern irodalom
- b. Ismeretterjesztő irodalom
- c. Krimik
- d. Történelmi regények
- e. Tudományos-fantasztikus könyvek
- f. Szerelmi történet
- g. Tankönyvek
- h. Nyelvkönyvek, idegen nyelvű könyvek
- i. Kötelező szépirodalom
- j. Útleírások, útikalauzok
- k. Szakkönyvek

10. Általában milyen céllal használja a könyvtárat?

(SORONKÉNT EGYET JELELJÖN!)

sohasem néha gyakran csaknem mindig

- a. Tanulás, továbbtanulás
- b. Munka
- c. Személyes érdeklődés (tájékozódás, hobbi)

- d. Szórakozás, kikapcsolódás
- e. Valaki megbízásából
- f. Egyéb

11. Mennyire elégedett könyvtárunk szolgáltatásaival?

(KÉRJÜK A MEGFELELŐ OSZTÁLYZATOT SORON KÉNT MEGJELOLNI!)

1 = NAGYON ELÉGEDETLEN, 5 = NAGYON ELÉGEDETT)

- 1 2 3 4 5 nem tudom
- a. Szépirodalmi könyvek kínálata
 - b. Ismeretközlő könyvek kínálata
 - c. Újságok, folyóiratok választéka
 - d. CD-ROM-ok választéka
 - e. Videokazetták választéka
 - f. Hangkazetta, CD választéka
 - g. Olvasóterem, kézikönyvtár
 - h. Könyvtárközi kölcsönzés
 - i. Katalógus
 - j. Könyvek elhelyezése
 - k. A könyvtár belső környezete, berendezése
 - l. Tájékoztató, eligazító feliratok
 - m. Nyitvatartási idő
 - n. Várakozási idő
 - o. Könyvtárosok segítőkészsége
 - p. Könyvtárosok felkészültsége, szaktudása
 - q. Számítógépes szolgáltatások
 - r. Technikai eszközök
 - s. Kiállítások, rendezvények
 - t. A könyvtár elhelyezkedése, megközelíthetősége
 - u. A könyvtár hangulata, légköre
 - v. A könyvtár tisztasága, rendezettsége

12. Véleménye szerint milyen szolgáltatások hiányoznak még ebből a könyvtárból?

(TÖBB VÁLASZ IS MEGJELOLHETŐ!)

- a. Kézikönyvtár
- b. Olvasóterem
- c. Fénymásolás
- d. Zenehallgatás
- e. CD-ROM, multimédia helyben használata
- f. CD-ROM, multimédia kölcsönzése
- g. Videókölcsönzés
- h. Hangkazetta, CD kölcsönzése
- i. DVD kölcsönzése
- j. Sajtótermék kölcsönzése
- k. Könyvtárközi kölcsönzés
- l. Internet használata

- m. Számítógépes katalógus
- n. Szövegszerkesztő használata
- o. Rendezvények
- p. Számítógépes adatbázis használata
- q. Faxolási lehetőség
- r. Egyéb

13. Mi a legjellemzőbb erre a könyvtárra?

(CSAK EGY VÁLASZT JELOLJÖN!)

- a. Segítőkéz
- b. Távolságtartó
- c. Anyagias

Kériük, adjon meg néhány adatot önmagáról!

14. Életkora:

- a. 14-18 éves
- b. 19-25 éves
- c. 26-35 éves
- d. 36-45 éves
- e. 46-55 éves
- f. 56-65 éves
- g. 65 évesnél idősebb

15. Neme:

- a. Férfi
- b. Nő

16. Legmagasabb iskolai végzettsége

- a. Általános iskola
- b. Szakmunkásképző, szakiskola
- c. Középiskola
- d. Főiskola, egyetem

17. Jelenlegi munkaviszonya milyen?

(CSAK EGY VÁLASZT JELOLJÖN!)

- a. Tanulok
- b. Tanulok és dolgozom
- c. Dolgozom, mellette tanulok
- d. Aktív kereső vagyok teljes munkaidőben
- e. Aktív kereső vagyok rész munkaidőben
- f. Nem dolgozom, nem tanulok

18. Állandó lakhelye azonos a könyvtár székhelyével?

- a. Igen
- b. Nem

Válaszait köszönjük!

Esztergom 2000

„Csak a szépre emlékezem...”

... És akkor úgy döntöttem, életemben először elmegyek vándorgyűlésre. Ezt is el kell kezdeni valamikor, s eddig csak jókat és kellemeseket hallottam a könyvtárosok évenkénti seregszemléjéről.

Naiv fejjel és ifjúi lelkesedéssel eleinte természetesen gondoltam az esztergomi pályaudvaron érzett könyvtárosi magunkra-hagyatottságot. Hisz sokan vagyunk, s a hivatásunk során belénk ivódott hihetetlen leleményességgel előbb-utóbb csak eltalálunk a regisztrációs pontig, a szállásokig, de legalábbis a helyi buszig. Utóbbi sikerült is, így röpké egy óra alatt önerősen eljutottunk a célállomásunkra is. Csak néhány töb-bet megélt ős-vándorgyűléses kolléga morgása keltett bennem gyanút: lehet, hogy nem minden évben kell ily' akadályokat leküzdeniük a könyvtárosoknak? De miként a legkisebb királyfi is mindig, mi is vettük ezeket.

A szállásunkat – mely már-már Dorog határában volt, és az utolsó busz 7-kor ment oda, ám ennek megállójától még negyed órányi séta is szükségeltetett a szállóig, melyet éppen felújítottak, ezért nem lehetett használni a főbejáratát és első használatkor elromlott a lift, stb.... – majdnem megszerettük... Említeni sem érdemes, hogy a többiek szemében másnap reggelig ez volt az elitszállás. Akkor viszont meglátták sokatmondó ábrázatunkat, sötét tekintetünket, s mélyen hallgattak. Helyesen.

De csüggedni nem érdemes. *Dr. Ambrus Zoltán*, az MKE elnöke a plenáris ülésen köszöntőjében kiemelte, hogy paradigmaváltásról beszélhetünk a könyvtárügyben. Reméljük, nem ennek első jeleit tapasztaltuk. Minden apró gonoszkodást félretéve egyértelmű, hogy Esztergom város történelmi múltja okán méltó helyszíne volt a millenium évében rendezett vándorgyűlésnek.

Dr. Latorcai János, a város országgyűlési képviselője beszédében az ismeretszerzés fontosságát hangsúlyozta mai világunkban, valamint a humántőke szükségességét. Hozzátehetjük, más tőkénk nem lévén, valóban ezzel kell jól sáfárkodnunk. S hogy e fránya anyagiasság ne uralkodjék rajtunk, melengessük szívünket *Dr. Beer Miklós* püs-

pök egyik elhangzott gondolatával: a könyvtárak jó működéséhez nem csak pénzre van szükség, hanem megszállott könyvtárosokra is. Ekkor több száz kebel dagadt az esztergomi sportcsarnokban.

Az igen érdekesnek ígérkező szekcióülések közül a történettudomány, régészet és a korszerű szolgáltató könyvtárak témakörével foglalkozó előadásokról kicsit bővebben: *Dr. Bíró Mária*, az ELTE BTK Régészettudományi Intézet Könyvtárának igazgatója elsőként a mindnyájunkat sújtó nehézségekről beszélt. Manapság nagyon drágák a szaklexikonok, s kevés a modern, jól használható kiadvány. Az állományok nagy része cserekapcsolatok révén gyarapodik, az irreális árak mást nem tesznek lehetővé. A fenntartók hozzáállása miatt igen jelentős különbségek vannak a régészeti szakkönyvtárak között. S ezek egyre nehezebben tudják felvállalni a közművelődési feladatokat. Ráadásul a rendelkezésre álló számítógépek többsége elavult és amúgy is kevés. *Dr. Bíró Mária* elmondta, hogy a régészeti kutatások legnagyobb s legerősebb hazai fellelője a Magyar Nemzeti Múzeum Régészeti Szakkönyvtára. Jelentősek még az egyetemi tanszéki könyvtárak e témakörben.

Dr. Fülöp Éva agrártörténész, a Kuny Domokos Múzeum igazgatója egy igen átfogó előadást tartott a hazai agrártörténeti kutatások helyzetéről, a különböző szakanyagokról, s ezek fellelhetőségéről. Az e témakörben dolgozóknak – nem tolongtak... – értékes információkkal szolgált e periférikusnak tűnő tárgyban.

Főigazgatónk, *Dr. Fodor Péter* előadásának címe igen provokatív volt: „Mennyivel tud többet és mást a FSZEK, mint...?”

Az első percekben az rögtön kiderült, hogy például vezetője fel tudja rázni a némileg leszunnyadt közönséget előadásával. Művelődéstörténeti lépésnek tituláltatott a most zajló Központi Könyvtár felújítása. Hiszen mindig volt nekirugaszkodás egy új, modern könyvtár felépítéséért. S természetesen nem Központi Könyvtárban és külön hálózatban kell gondolkodnunk, hanem egy egységes egészben. *Fodor Péter* emlékeztetett rá, hogy bár kissé megvisel-

ték a történések az olvasókat és könyvtárosokat egyaránt, de elkerülte az intézmény a presztízsveszteséget. A FSZEK történetének rövid áttekintése után a felújítás folyamatát ismerhettük meg. Főigazgatónk izgalmasnak nevezte a forrás kérdését, mely a 2,4 milliárdos kormánytámogatásból és a 600 milliós fővárosi pénzből állt. Az alaprajz bemutatásával tételesen végigkövethettük a különböző szinteken lévő szolgáltatásokat.

Legszébbnek az új irodalmi olvasótermet nevezte Fodor Péter. Az előadás leghatásosabb pillanata az volt, melyek során megtudhattuk, hogy 1520 m²-ről 7090 m²-re nőtt az olvasói terület és 240-ről 700-ra a férőhelyek száma. Az új szolgáltatások sorában említést nyert a médiatár, a bön-gészde, a könnyűzenei tár, a gyerekkönyvtár és a kávézó. Derűs pillanatokat okozott az udvaron felállított sárkányok említé-

tése, bár nem tudom, a hallgatóság valóban el tudta-e képzelni ezt a két nem mindennapi képződményt...

Azt is megtudhattuk, hogy a fenntartó fontosnak gondolja az egész könyvtárat s annak jó működését, így hálózatfejlesztési koncepció is létezik immár.

S hogy öreg, téli estéken mire fog emlékezni az ember nem létező kandallója előtt? A rengeteg felhőtlen kacagásra, a vidám találkozásra rég nem látott kollegákkal, evésre, sörözésre (jaj, lebuktunk...), néhány jó és élvezetes előadásra, didergős színházi élményre a nagyváradiak prezentálásában, s utána az egy órás éjjeli várakozásra a csárda előtt, melynek során „odaénekeltek” a buszt, hogy elvigye tete-meinket...

Hámory Zsófia

Bababörze Pestszentimrén

Megalakulása után rövid idővel már tudósítottam a Pestszentimrei Könyvtárban működő Kismamaklubról, ami márciusban volt 2 éves. Rengeteg sikeres rendezvény áll mögöttünk. Az eredetileg kis létszámú közösségnek ma már annyi tagja van, hogy összejöveteleink egy részét nem tudjuk a könyvtárban tartani, hanem a Pestszentimrei Közösségi Ház (PIK) fogadott be bennünket. Ez nemcsak helybiztosítást jelent, hanem szoros együttműködést, anyagi segítséget, eszközök – és terem biztosítását ellenszolgáltatás nélkül. A kismamák és anyukák, valamint az immár felcseperedett alapító tagok rendszeresen járnak a könyvtárba, ötletekkel, együttgondolkodással alakítják ki a mindenkori programot.

Írásomat egy utalással kezdem, a település „falu a városban”, ahogy *Pándy Tamás*, a Pestszentimre múltját évtizedek óta kutató lokálpatrióta helytörténész is nevezi. Ezért van jelentősége egy ilyen kezdeményezésnek, ami a megszokott kereteken túllép.

A könyvtárosoknak ahhoz a nemzedékéhez tartozom, akik még nem tanultak könyvtári marketinget, mert akkor ez még valami „úri huncutságnak” számított. Amit én csinállok, azt „mezítlábas” marketingnek nevezem, javarészt azt teszem, amit a józan paraszti eszem diktál.

Kiderült, hogy ki kell lépnünk a könyvtár falai közül, kapcsolatokat kell keresnünk, így született meg 4 szervezet, illetve intézmény összefogásával egy egész napos nagyrendezvény, a bababörze rendezésének gondolata. A Védőnői Szolgálat, a Nagycsaládosok Országos Egyesületének helyi szervezete (NOE), a PIK és a Könyvtár vállalkozott erre 2000. május 6-án, szombaton. A NOE tagjai plakátokat, szórólapokat készítettek, ezeket forgalmas helyeken, boltokban, iskolákban, óvodákban és a könyvtáron keresztül az olvasók segítségével is terjesztettük. Nagyon sok ember szervezőmunkájának köszönhetően a PIK-ben egy igazán mozgalmas, jókedvű rendezvényen fogadhattuk az érdeklődőket. Az érkezőt a könyvtár nevében egy ifjú olvasó és jómagam szíves kalauzálással fogadtuk. Asztalunknál tombolát, zsákbamacskát és használt könyveket lehetett venni. Az előtérben foglaltak helyet a ruhákat, játékokat, különböző használati tárgyakat kínáló „árusok”, részben a kismamaklub tagjai. A Milupa cég árubemutatót és kóstolót tartott termékeiből.

Az érdeklődők folyamatosan nézettek ismeretterjesztő és mesefilmeket. A gyerekek és kisbabák részére hangulatos játszóházat rendeztek be a Védőnői Szolgálat munkatársai. Itt mindvégig nagy volt az érdeklődés, sok játék, üdítő és süti, zene és egész napos foglalkoztatás várta a kicsiket. Nagy sikere volt a gitáros, énekes gyermekműsornak, amit a jó időre való tekintettel rögtönzött szabadtéri színpadon tartottunk meg.

A tombolajegyek nagyon népszerűek voltak, az óránként húzott tombolán szinte mindenki nyert valami apróságot. A tombolatárgyakat hosszas gyűjtögetés révén sikerült összeszedni, mivel „szegény az eklézsia”, sok könyvtári ajándékkönyv és az olvasók által felajánlott használt játék is volt köztük.

Reggel 9-14 óráig szinte szünet nélkül jöttek a látogatók, rengeteg szülő és gyerek fordult meg a rendezvényen.

A legnagyobb siker és elismerés az volt a számomra, hogy sokan megkérdezték: mikor lesz a következő? Terveink szerint a Dél-pesti Könyvtári Napok keretén belül szervezzük meg az őszi bababörzét, de a jelenlevők véleménye szerint gyakrabban kellene!

Lelkes és odaadó „játszóházakat” találtam elképzeléseim megvalósításához és még a könyvtár szerény lehetőségei sem szabhattak korlátot. Ennek a kezdeményezésnek elsősorban abban látom a jelentőségét, hogy egy közös ügy érdekében sikerült mindenkinek a legjobbat, legtöbbet adnia. Ötletet, szabadidőt és energiát adtunk, cserébe sikerélményt kaptunk és biztatást, bátorítást a folytatáshoz.

Pénz nélkül azonban korlátozottak a lehetőségeink, így most a szponzorok felkutatása lesz a következő ránk váró feladat.

Börzsönyi Erika

RÓLUNK ÍRTÁK...

formálódik a helyi képzőművész kör

Az első, 1994-es Zuglóiak Egymásért sorozat alapvető kulturális programja volt és azóta is az maradt a zuglói képzőművészek kiállítása a Stefánia Galériában. Ez sok versződséggel jár, de évről-évre jól sikerül, meglepően nagy tömegeket vonz, magyar viszonylatban elképesztő a népszerűsége. Sok célja van a kiállításnak, például hogy:

- büszkélkedhessünk a kiemelkedő tudású zuglói alkotóinkkal,
- a nemzetközi mércével is nívós művészetet produkáló honfitársaink (időnként szomszédaink, közvetlen ismerőseink) neve itthon is jól csengjen,
- esetleg megvegye valaki a kiállított tárgyakat.

Már az első évben látszott, hogy a kiállítás egyben szakmai műhely is. Ismerkedtek egymással, keresték a kontaktust az alkotók. Az információ művész körökben is nagyon fontos, mik az új technikák, hol lehet kiállítani, merre árulják az olcsó, de jó anyagokat, stb.

Előre látszott, hogy előbb-utóbb létrejön valamilyen Zuglói Képzőművész Kör. A művészek oldaláról egyre nagyobb volt az igény, míg végül is a *Kassák könyvtár* vezetője *Hucskóné Kovács Mária* (Bp. XIV. Uzsoki u. 57. tel: 251-36-69), maga is művészpártolóként felajánlotta, hogy szívesen, rendszeresen helyet ad a Zuglóban élő, tevékenykedő képzőművészeknek. (A Kassák könyvtárban egyébként is otthon van a képzőművészet, hiszen rendszeresen kiállítások.)

Lehet, hogy a név végül egészen más lesz, hiszen ez önszerveződés. Várjuk a Zuglóban élő-alkotó képzőművészeket, akik minden kötelezettség nélkül, szabadon élhetnek a helyi egyesületben a szakmai, emberi találkozások örömeivel.

Kéri György
közművelődési referens

Nem csak könyvtár...

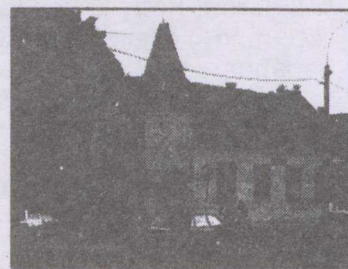
CD, video, kazetta – jelképes áron

Gimnáziumba járok, és bár a kötelező olvasmányokhoz még hozzá sem kezdtem, nagyon szeretek olvasni. Nemrég betévedtem a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár sashalmi könyvtárába, ahol meglepődve tapasztaltam az általuk nyújtott lehetőségeket.

A könyveken kívül nemcsak videokazettákat, hanem zenei CD-ket, kazettákat és interaktív CD-ket lehet jelképes összegért kikölcsönözni (az aktuális újdonságok kéthetente érkeznek). A beiratkozáshoz különböző adatok, némi pénz, és diák esetében a szülő, vagy a gondviselő aláírása szükséges. A kicsinyekre való tekintettel rengeteg gyermekkönyv, különböző mese, és képeskönyv található (ajánlom mindenkinek a népmesegyűjteményeket). A nagyobbak részére vannak ismeretterjesztő könyvek, hogy kellően kielégíthessék a kíváncsiságukat, és ezzel a tanulás is könnyebbé váljon.

A könyvtárban létezik egy külön szoba csak a gyerekkönyvek részére, ahol rendszeres időközönként kézműves gyerekfoglalkozások is vannak. Ezek a programok teljesen ingyenesek, a szükséges eszközöket és anyagokat természetesen a könyvtár szerzi be, és az elkészült művek hazavihetők. A könyvek között a mesekönyveken és képeskönyveken kívül nagy számban található kézikönyvek, szépirodalmi és ismeretterjesztő könyvek, valamint regények, krimik és ifjúsági könyvek is.

A könyvtárban vannak ismeretterjesztő interaktív CD-k és játékprogramok. Az olvasószobában lévő számítógép is igénybevehető, megkönnyíti ezzel azok helyzetét, akiknek nincs lehetőségük computer használatára. Remélhetőleg nemsokára meg lehet oldani azt is, hogy legyen Internet-hozzáférés a könyvtár látogatói számára. Az utóbbi időben jelentősen megnőtt az érdeklődés a zenei CD-k iránt.

A sashalmi könyvtár épülete a Veres Péter út mentén. A zenei CD-k egyre keresettebbek

A videokazetták között is elég nagy a választék. Nagyon sok a vígjáték, de sci-fi, krimi, ismeretterjesztő és romantikus filmek is vannak. Nem hagyhatók ki a gyerekkazetták sem, amelyek szintén nagy mennyiségben és széles választékban találhatóak meg a polcokon. Külön kis sarak van fenntartva azok számára, akik inkább újságokat szeretnek olvasgatni. Megtalálhatók az ismertebb lapok és magazinok, az érdeklődők kedvükre böngészhetnek közöttük. A könyvtár ajánlatában sok újdonság megtalálható, de visszamenőleg is szereznek be könyveket, kazettákat, és CD-ket.

Mire Önök ezeket a sorokat olvassák, addigra már én is tagja leszek a könyvtárnak. Kaptam egy adatlapot, már csak az apám aláírása hiányzik.

A következő hónapokban szeretnék az újságban néhány ajánlatot megjelentetni a könyvtárba érkezett újdonságok közül. Ha felkeltettem a kíváncsiságukat, további információért a 403-0813-as telefonszámon érdeklődhetnek. A könyvtár hétfőn, szerdán és pénteken 14-19 óráig, kedden és csütörtökön 10-16 óráig tart nyitva, hétfőn zárva van.

Ezúton szeretném megköszönni *Vincze Mária* könyvtárvezetőnek és *Földényi Krisztinának*, hogy e cikk megírásában segítségemre voltak. Viszontlátásra a jövő hónapban!

Ferenci Eszter

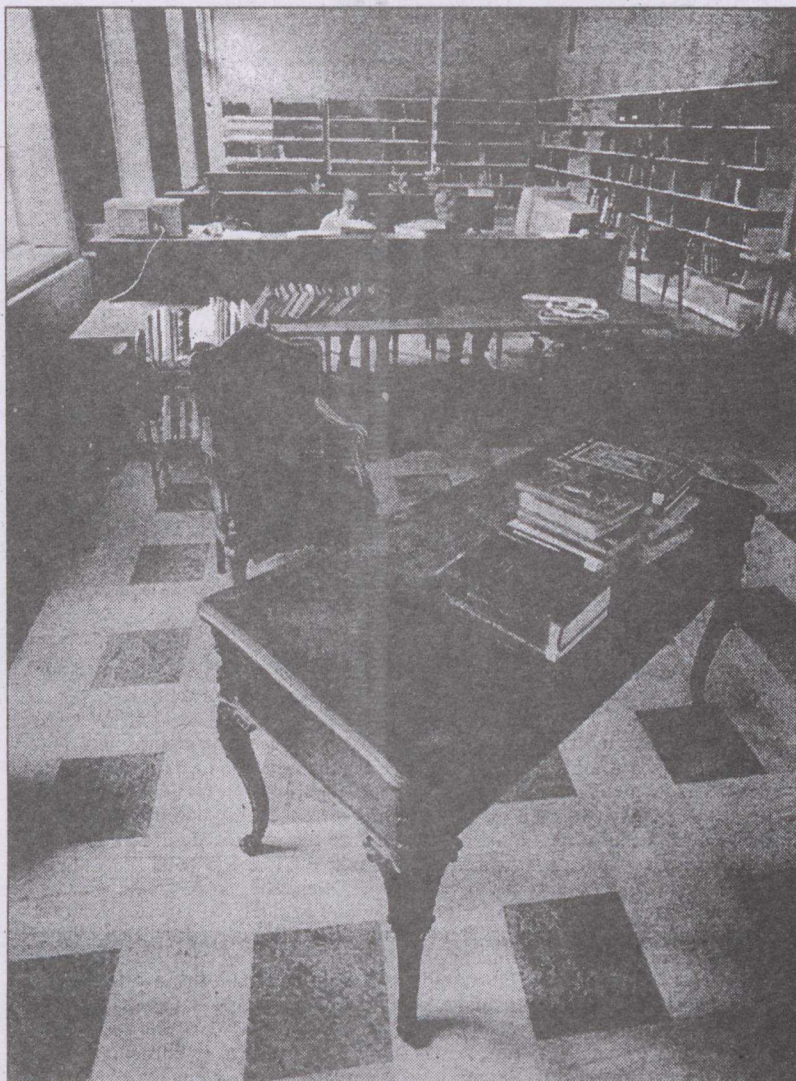
Fotók, könyvek, térképek, plakátok

Új teremben és egy helyen a Budapest Gyűjtemény

Utolsókat és utolsó előttiakat simítanak még a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Budapest Gyűjteményén. A Wenckheim-palota patinás olvasótermét átadják a társadalomtudományoknak, és elköltöztek a Reviczky utcai harmadik emeletére. Sándor Tibor, a gyűjtemény vezetője mondja: sajnálják a régi helyüket, de itt legalább minden szekciójuk egy helyen lesz.

Sokat kellett vándorolni a Szabó Ervin téri könyvtárárpület Budapest Gyűjteményének terei között. Eddig. Most, a felújítás alkalmával mindent egy teremcsoportba raktak, garantálva az elmélyült kutatást. Ha – mint tervezik – november elején újra nyit a könyvtár, a kutatók, a böngészők már számítógépről kereshetik a köteteket, fotókat, térképeket, plakátokat és nyomtatványokat, használhatják CD-ROM-on Budapest történetének napokban elkészült bibliográfiáját (1950–1980 között megjelent művekről) és a könyvtár többi adatbázisát. Kétezer képet nézhetnek meg a keresők a digitális adatbázisban. Ugyanezen a helyen, a bejáratnál szemközt lesz majd a fénymásoló, a mikrofilmolvasó és nyomtató. Egy ideig biztosan megmaradnak a régi katalógusok is, ahol a számítógépes adatbázissal ellentétben bővebb információ van az anyagokról – tudjuk meg a gyűjtemény vezetőjétől, *Sándor Tibortól*.

A másik szoba bejáratánál íves asztal bontja a teret, itt ül majd az egyik könyvtáros. A belső teremben az új, modern, zöld színű asztalok közé becsempészték egy-két bútort a régi enteriőrből is. Ez a szeglet a régi könyvek olvasóinak ad helyet, szolgáltatásaik ugyanis bővültek: a könyvtár összes védett kötete ide került. A két teremhez patkóívben csatlakoznak a raktárak; a könyvek szállításában diákmunkások is segítettek. A kötetek megtisztítva, egy-séges jelrendszerrel sorakoznak a raktárban, illetve az olvasóteremben. A gyűjtemény vezetője szerint az újságírók szeretik a számokat, ezért sorolja is, 2573 folyóméter – százharmincezer kötet – könyv, 46 köbméternyi – körül-

A modern asztalok közé becsempészték egy-két régi bútort FOTÓ: TEKNÓS MIKLÓS

belül félmillió – plakát, kisnyomtatvány és fotó került polcokra. Átkötötték a kézikönyvtár összes rossz állapotban lévő könyvét, biztonsági kamerákat és légkondicionáló berendezést szereltek az olvasótermekbe és a raktárba.

Sándor Tibor kárpótolni szeretné az

olvasókat a régi hangulatért, kollégáival úgy tervezi, jóval több rendezvényt szerveznek, mint korábban. Főként vitafórumok lesznek a város aktuális kérdéseiről, illetve történeti, ismeretterjesztő előadások – természetesen Budapestről.

Szemere Katalin

SZEMÉLYI HÍREK

Kitüntetések

Széchenyi Ferenc-díjban részesült *Papp István*, a FSZEK nyugalmazott helyettes főigazgatója. Népművelésért Díjat kapott *Kelemen Tamás*, a Kelenföldi könyvtár (XI/5. sz.) vezetője. A kitüntetésekhez a Híradó ezúton gratulál!

Új munkatársak

Dienes Éva könyvtáros (Olvasószolgálati főosztály), *Szigethy Katalin* könyvtáros (Olvasószolgálati főosztály), *Kugler Éva* titkárnő (Olvasószolgálati főosztály).

Kilépő

Szabó Sándorné munkaügyi előadó (Munkaügy).

Állás

A Budai régió gyermekkönyvtárost keres. Jelentkezni a régióigazgatónál lehet.

Tel.: 201-70-91

Pobori Ágnes felelős szerkesztő
Gujgiczler Imréné, Hámory Zsófia,
Hucskóné Kovács Mária, Kapuvári Zsuzsa,
Szatmári Istvánné, Szecsei Lászlóné,
Vargáné Vida Emília

Felelős kiadó: Fodor Péter főigazgató

Megjelenik havonta.
Ára: 10,— forint.
Előfizetési díj egy évre: 120,— Ft.
Szedés, tördelés, nyomtatás:
Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Nyomda
ISSN 0139-1917.
Táskaszám: 2000/225